

0-6
YAŞ

Anne-babalara broşür

Benimle konuş ve beni dinle!

Çocuklarımızı dil öğrenirken nasıl
destekleyebileceğimize dair **15 öneri**

TÜRKÇE
ALMANCA

Künye

Yayımcı: Österreichische Kinderfreunde, Landesorganisation Wien, Albertgasse 23, 1080 Wien, Tel.01/40125, ZVR: 493711481 • Kullanım koşulları ve adaptasyondan sorumlu kurum Österreichischen Kinderfreunde, Landesorganisation, Projekt BIG „Bildungskooperation in der Grenzregion“ • Metin adaptasyonu ve Editör: Dr. Karin Steiner/ Dominique Barborik • Uyarlamalı çeviri: Taner Sırrı Karataş • Dizayn: atelier laufwerk • Matbaa: Druckerei Walla Ges.m.b.H.

Fikir ve Konsept: Bu broşürdeki merkezi içerikler 2008 yılında „mehr Sprache. Frühe Sprachförderung und Mehrsprachigkeit – eine Herausforderung für Familien und Institutionen der frühen Bildung“ isimli programın çerçevesinde Vorarlberg eyaletinin isteği üzerine geliştirilmiştir. Bu program ile ilgili daha fazla bilgi için: www.okay-line.at.

İçerikle ilgili esaslar: Elisabeth Allgäuer-Hackl, Gerlinde Sammer, Elizabet Hintner Text: Elisabeth Allgäuer-Hackl, Lidwina Boso • Redaktion: Eva Grabherr © okay. zusammen leben / Projektstelle für Zuwanderung und Integration, Vorarlberg (Verein Aktion Mitarbeit), Dornbirn März 2017

Bu broşür, EFRE mali kaynaklarıyla desteklenen Interreg Projele „BIG-Bildungskooperationen in der Grenzregion“ projesi çerçevesinde yayımlanmıştır.

BIG-Projesinin Wiener Kinderfreunde' nin çocuk yuvalarındaki amacı, bu kurumda çalışan uzmanların, çocukları çok dilliliklerini kullanabilme hususunda destekleyebilecekleri ve çocukların öğrenme ortamını bu yaklaşıma uygun bir hale getirebilecekleri seviyeye ulaştırmaktır. Farklı dillerin kullanımıyla çocukların alışkın olduğu bir dil atmosferi gerçekleştirilecektir. Bu atmosfer çocukların dilsel, kültürel kimliklerini geliştirmelerine yardımcı olduğu gibi kendi öztasarımlarının oluşmasını da destekleyecektir. Bunun yanı sıra çalışanların dilsel potansiyellerine de olumlu katkı sağlayacaktır. Bunun da ötesinde bu proje, eğitim kurumlarını çok dillilik ve buna bağımlı olarak da toplumsal alandaki zorunluluklar konusunda duyarlılaştırmak istemektedir.

Benimle
konuş ve
beni dinle!

Sayın Veliler!

Çocuğunuzun yuvaya başlamasıyla birlikte hem çocuğunuz hem de siz önemli ve yeni bir adım attınız. Bu adım sadece çocuğunuz için değil bir ihtimalle sizin için de,veli olarak, heyecan uyandırıcı bir adım olmalı. Sorular ve düşüncelerle dolu bir zaman dilimi: Çocuğum yeni ortamda kendisini nasıl hissedecek? Orada yeni şeyler öğrenecek mi; kendisine yeni arkadaşlar bulabilecek mi? Aile içersinde çocuğuma nasıl daha iyi bir destek sunabilirim? Bu konularda çekinceleriniz olması normal. Çünkü çocuğunuzun bu adımı atarken, dil ve diğer konulardaki eksikliklerini kapatmak için, size gereksinim duyduğunu biliyorsunuz.

Dil öğrenimi çocuk yuvası olarak bizim sizinle birlikte paylaşacağımız görevlerden sadece bir tanesi. Bunun yanı sıra çocuklarımızın bir çoğu ek bir hazine ile, ikinci bir dille, bize gelmektedirler. Sizinle birlikte çocuk yuvasındaki zaman sarfında bu dilin de gelişimine katkı da bulunmak istiyoruz.

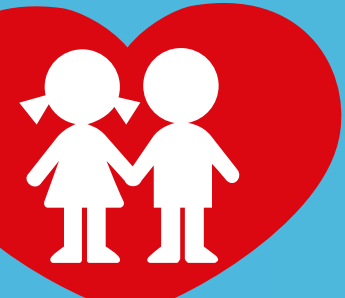
>

Almanca ile büyümemiş olan ya da Almancası henüz yeterli olmayan velilerin bu konuyla ilgili pek çok sorusu olabilir: Çocuğumu yeni bir dil öğrenirken nasıl destekleyebilirim? Çocuğumla evde hangi dilde konuşmalıyım? Çocuğuma dil gelişimi konusunda nasıl yardımcı olmalıyım ki, ikinci dili olan Almanca çocukluk sürecinde okulda başarılı olmasını sağlayacak düzeyde gelişsin? Adı BIG olan ve çok dillilik konusunda uzmanların eğitimini amaçlayan bir Avrupa Birliği projesi kapsamında, Kinderfreunde’de çalışmakta olan uzmanlarımız çocuk yuvalarında çok dillilik konusunda bilgilerini artırdılar.

Bu broşürle velilerin çocuğun yuvaya başlaması, dil gelişimi, çocuk yuvası ile velilerin nasıl dayanışabilecekleri ve çocuk yuvasının görevleriyle ilgili akla gelebilecek pek çok soruya yanıt vermeye çalıştık. Amacımız, veli olarak sizin için yeni başlayacak olan bu yuva sürecinde, ilk adımı atmadan önce, aklınızda oluşabilecek olan düşünceleri ve güvensizlik duygusunu sizden almak ve sizi çocuğunuzun yuvada olduğu süreç içerisinde güçlendirmektir.

Çocukları gelişim süreçlerinde desteklemek „Velilere Tavsiyeler“ adındaki kitaplarda yazdığı kadar kolay değildir. Velilerin çocuklarına ve onların çevresine dikkat etmeleri gereklidir. Diğer çocukların velileriyle, güvendiğiniz tanıdıklarınızla ve yuvada çocuğunuzla ilgilenen kişilerle düzenli iletişim kurulması gerekmektedir. Bu nedenle başlangıçtan itibaren birlikte iyi çalışabilmemize imkan tanıyınız.

Bu nedenle broşürlerimizi sadece bir kez değil sık sık okuyun. Bizimle yapacağınız konuşmalarda ve bu broşürlerde, çocuğunuza ilk yıllarında eşlik ederken size yardımcı olabilecek yeni şeyler keşfedeceksiniz.

Bu broşürle size eğlenceler diliyoruz

Wiener Kinderfreunde: „BIG - Ekibi“

Biliyor musunuz? ...

Çocuğunuzun dil gelişimini 0 - 6 yaş arasında iyi bir şekilde destekleyebilirsiniz?

... HAMİLELİK
SÜRESİNDE
BÖLÜM 1

... BEBEKLİK &
KÜÇÜK
ÇOCUKLUK
DÖNEMİNDE
BÖLÜM 2-11

... YUVA
DÖNEMİNDE
BÖLÜM 12-15

... HAMİLELİK
SÜRESİNDE

Biliyor muydunuz? ...

Hamilelik döneminde bile çocuğunuzun dil gelişimini destekliyebileceğinizi biliyor muydunuz?

1.

Merhaba, siz beni
göremiyorsunuz ama
ben sizi duyabiliyorum!

Uzmanlar bu konuda ne diyor? >>>

- Hamileliğin 4. ayından itibaren, anne karnındaki bebek, sesleri ve özellikle annesinin sesini algılamaya başlar.
- Anadilinin melodisi doğum öncesindeki çocuğun bile hafızasına yerleşir. Ayrıca müzik ve sesler de onu henüz anne karnındayken etkiler.
- Anne-babalar çocuğun ilk yaşlarda dil konusunda örnek aldığı en önemli insanlardır. Bu nedenle hamilelik dönemi dahil anne-babaların çocuğu ile hangi dilde veya dillerde konuşmak istediğini iyi düşünmeleri gerekir.

>>> Günlük hayatınızda, çocuğunuz ile neler yapabileceğiniz hakkında pratik bilgiler!

Hamilelik döneminde bebeğinize kendi dünyanızı anlatın. Ona duygularınızdan bahsedin.

Evde çocuğunuz ile **hangi dilde** (veya dillerde) konuşacağınıza karar vermenizde aşağıdaki ipuçları size yardımcı olacaktır:

- > Çocuğunuz ile en **iyi bildiğiniz** ve kendinizi rahat hissettiğiniz dilde konuşun. Ancak o dilde çocuğunuza en geniş dil hazinesini verebilirsiniz. Bu şekilde, gelecekte çocuğunuzun öğreneceği bütün diğer diller için sağlam bir temel atmış olursunuz.
- > Eğer anne-baba olarak **bir çok dili** iyi konuşabiliyorsanız bu çocuğunuz için çok değerli bir başlangıç olacaktır. Bu durumda anne ve baba olarak, „iyi“ bildiğiniz dili çocuğunuz ile konuşun. Böylelikle çocuğunuzun hayatında, iki dili de iyi konuşan örnekleri olacaktır.
- > **Aile içinde** konuşmayı kararlaştırdığınız dil hangisi olursa olsun, çocuğunuzun yaşadığı ülkenin dili olan **Almanca'yı** da iyi öğrenmesi oldukça önemlidir. Burada kendisini **rahat hissedebilmesi**, iyi arkadaşlar edinebilmesi ve iyi bir eğitim alabilmesi için **Almanca'yı iyi** bilmesi gerekir. Günlük hayatınızda, evde başka bir dil konuşsanız bile, çocuğunuz Almanca'yı öğrenebilir.

2.

Biliyor muydunuz? ...

Çocuğunuz ile size en yakın olan dilde konuşmanızın, çocuğunuza çok faydası olacağını biliyor muydunuz?

Annemin dili okeydir! –
Babamın dili okeydir!

Uzmanlar bu konuda ne diyor? >>>

- Genel ve dil gelişimi için duygusal bağ çok önemli bir temeldir. Çocuklar, anne-babasının onunla konuştuğu dilde, kendilerini rahat ve güvende hissedip hissetmediklerinin farkına varır.
- Çocuklarına öğrettikleri dili anne-babalar ne kadar iyi konuşurlar ise, bu çocuklarının dil gelişimi için de o kadar yararlı olur.
- Kendi anadilini çok iyi konuşmak, diğer dilleri öğrenmek için en önemli temeldir. Her dil dünya hakkında bilgi içermektedir, bu bilgiyi çocuklarımıza dille iletiriz.

İpuçları!

>>> Günlük hayatınızda, çocuğunuz
ile neler yapabileceğiniz hakkında pratik bilgiler!

Çocuğunuz ile **en iyi bildiğiniz dil veya şive** ile konuşun.

Çocuğunuz ile mümkün olduğunca **çok** konuşun ve ona da konuşması için bol vakit ayırın.

Kendi vatanınıza ait hikayeler, şarkılar ve çocuk oyunları sizi ve geçmişinizi çocuğunuza anlatacaktır. Çocukların **kökenlerini** bilmeye ihtiyaçları olduğundan bu çok önemlidir.

Çocuğunuza diğer dillerin de **yolunu açın**. Onlara iyi örnek olun! Eğer siz diğer dillere, dil öğrenmeye, ana dilinizi korumaya ve Almanca' ya sıcak bakarsanız, bu durum çocuğunuza da yansiyacaktır.

3.

Biliyor muydunuz? ...

Özgüvenin, çocuğunuzun dil gelişimi için en iyi temel olduğunu biliyor muydunuz?

Ben olduğum
gibi sevimliyim!

... BEBEKLİK &
KÜÇÜK
ÇOCUKLUK
DÖNEMİNDE

Uzmanlar bu konuda ne diyor? >>>

- Çocuğun gelişimi ve dil öğrenmesi için özellikle anne-babanın ilgi ve alakasına ihtiyacı vardır. Onun özgüvenini geliştirebilmesi için sevildiğini ve benimsendiğini yaşaması ve hissetmesi gerekir. Bu enerji, gelişmesinin anahtarıdır.
- Bir çocuğun güvene de ihtiyacı vardır. Anne-babasının vakti olmadığında, neden onu dinlemediklerini ve ne zaman tekrar onunla ilgilenilmeye başlanacağını çocuğun bilmesi gerekir. Çocuk bir şeyin neden olması gerektiğini veya neden mümkün olmadığını bilmek ister.

İpuçları

>>> Günlük hayatınızda, çocuğunuz
ile neler yapabileceğiniz hakkında pratik bilgiler!

Günlük hayatta, çocuğunuz ile konuşmak ve onu sohbete dahil etmek için bir sürü imkanınız vardır. Bunu, **doğduğu ilk günden itibaren** yapmaya başlayabilirsiniz.

Ona o anda onunla ne yaptığınızı **anlatın**.

Onun çıkardığı seslere karşılık verin ve o seslerin sizi ne kadar **mutlu ettiğini belli edin**.

Çocuğunuza tutamayacağınız sözler vermeyin, bu onu tedirgin eder. **Ona verdiğiniz sözleri tutun**.

Çocuğunuzu dinleyin, onunla konuşun ve onu övün! Bırakın size yaşadıklarını anlatsın. Konuşmasını sakın **bölmeyin**, bitirmesini bekleyin.

Biliyor muydunuz? ...

Çocukların iki veya daha fazla dille yetişebildiklerini, bunun altından kalkamayacakları bir şey olmadığını biliyor muydunuz?

Kafamda iki hatta daha fazla dile bile yer var!

Uzmanlar bu konuda ne diyor? >>>

- Çocuklar hiç sorun yaşamadan iki veya daha fazla dille yetişebilirler. Milyonlarca çocuk, günlük yaşamda farklı dillerin kullanıldığı ülkelerde yaşıyorlar. Çocuğun gelişimi bu durumdan hiç bir şekilde zarar görmez.
- Çok dilli çocuklar da tek dilli çocuklar gibi gelişirler, ancak daha farklı. Biri erken konuşur diğeri daha geç, kimi çok konuşur kimi az.
- Çocuğun dil gelişimi dinamiklidir. Devamlı bir yol üzerinde ilerler, yeni şeyler öğrenir ve bunları eski öğrendikleri ile bütünleştirir. Dilleri karıştırmak da bu gelişimin bir parçasıdır.
- Dikkat etmek, bir doktor veya uzman ile görüşmek ancak çocuk uzun süre bir gelişim göstermez veya konuşmayı bırakırsa gereklidir.
- Çocuklar birden fazla dille büyümektedirlerse, her dilde bilinçli desteğe ihtiyaçları vardır. Çocuklarının, bunu iyi başarmalarına anne-babalar farklı şekillerde katkıda bulunabilirler.

>>> Günlük hayatınızda, çocuğunuz ile neler yapabileceğiniz hakkında pratik bilgiler!

Siz çocuğunuzun kendi anadiliniz de örneğin Türkçe, Boşnakça, Hırvatça, Sırpça, Kürtçe, Rusça, İspanyolca vs. konuşarak yetiştiriyorsunuz ve **çevrenizde konuşulan dil Almanca.**

> Bu durumda siz çocuğunuz ile mümkün olduğunca en fazla **kendi dilinizde** konuşun. Ama Almanca konuşan komşu ailelerle görüşmesinde sağlayın. Çocuğunuzun Almanca konuşan arkadaşlar bulmasına yardımcı olun. Çocuğunuzun kreşe veya ana okuluna yollayın. Bu onun **gelişimini destekleyecektir.** Almanca konuşan çocuklar ile ne kadar erken bir araya gelir ise, ikinci bir dili o kadar erken ve kolay öğrenir.

Siz anne-baba olarak çok iyi iki dil mi biliyorsunuz?

> Bu durumda çocuğunuz **“annesinin ana dilini”** ve **“babasının ana dilini”** öğrenme imkanı olacaktır. **Kesin dil kuralları** koyun. Her şeyden önce küçük çocuklar için bu çok önemlidir. Anne kendi “ana dilinde”, baba ise kendi “ana dilinde” konuşmalıdır. **Böylelikle** çocuk kişiler ile diller arasında bağ kurar ve kiminle hangi dilde konuşacağını bilir. Bu, **kendi kafasında dilleri belli bir düzene** sokmasına yardımcı olur.

(Dilleri belli durumlarda kullanma gibi bir düzen de kurulabilir: Gün içerisinde belli bir dil konuşulurken, akşam yemeklerinde, ev ödevleri yapılırken veya “yatakta masal okunurken” diğer dil kullanılabilir. Buna “dil adacıkları oluşturmak” denir.)

Çocuğunuz ister tek, ister iki hatta üç dilde dahi büyüse, asıl önemli olan **onunla çok konuşmanız**, onu **iyi** ve **sabırla** dinlemeniz ve onu **övmenizdir.**

5

... BEBEKLİK &
KÜÇÜK
ÇOCUKLUK
DÖNEMİNDE

Biliyor muydunuz? ...

Sadece iyi duyan çocukların konuşmayı daha iyi öğrendiğini ve ayrıca bebeklerin yüksek ses tonu ile söylenenlere daha çabuk tepki verdiklerini biliyor muydunuz?

Benimle konuş ve beni dinle!

Uzmanlar bu konuda ne diyor? >>>

- İyi duymak iyi konuşmanın ana kuralıdır. Sağlıklı bir bebek altıncı ayından itibaren sürekli daha fazla mırıldanmalıdır, duyduğu sesleri tekrarlamaya çalışmalı ve kendi kendine “konuşmalıdır”, yoksa işitme duyusunun tekrar kontrol ettirilmesi gerekir.
- Duyma özürlü bebekler dahi ilk aylarda kendi kendilerine sesler çıkarırlar ama gittikçe daha suskunlaşırlar.
- Daha yüksek sesle konuşmak bebeklerin ilgisini artırır. Bu şekilde bebek ilk gülücüklerini sağlar.

İpuçları

>>> Günlük hayatınızda, çocuğunuz ile neler yapabileceğiniz hakkında pratik bilgiler!

Çocuğunuz özellikle 6. ayından itibaren **izlemeye başlayın**. Seslere tepki veriyor mu? Çağırdığınızda kafasını çevirip size bakıyor mu?

- > **Bebeğin dikkatini** çekmek için müzik kutuları ve çingiraklar çok uygundur.
- > Bebeğiniz ile sık sık ve bol miktarda konuşun, ancak o zaman **iyi duyup duymadığını** anlayabilirsiniz.
- > Bebeğinizin çıkardığı ilginç sesleri ve mırıldanmasını taklit edin. Yeni doğmuş bir bebeğe dahi onunla ne yaptığınızı anlatın. Şarkı söylemek ve tekerlemeler, her yaştaki çocuklar tarafından sevilir.
- > Çocuğunuz veya bebeğiniz orta **kulak iltihabı** geçirmiş ise mutlaka belediyeinizde bulunan anne-baba danışmanlığına ya da doktora **kontrol ettirmeye** götürün.

... BEBEKLİK &
KÜÇÜK
ÇOCUKLUK
DÖNEMİNDE

Biliyor muydunuz? ...

Dilin tüm duyu organları kullanılarak yani sadece duyarak değil, dokunarak, görerek, eline alarak vs. öğrenildiğini biliyor muydunuz?

Ben bunu kendim
yaparım!

Uzmanlar bu konuda ne diyor? >>>

- Duymak, görmek, dokunmak, hareket etmek, anlamak. Hareketleri kavramak, yer çekimini yaşamak ve daha bir çok şey bir bebeğin dünyayı tanımaya ve anlamaya yardımcı olur. Bu şekilde duygusal, zihinsel ve sosyal yeteneklerini ve tabii ki kendi dilini oluşturur.
- Bebeğinizin bir şeylere dokunma imkanı var ise neyin “düz” neyin “tırtıllı” olduğunu öğrenir. Yiyecekleri deneme imkanı var ise neyin “tatlı” neyin “ekşi” olduğunu öğrenir. Ancak emekleyerek kenar ve köşenin farkına varabilir. Bu şekilde beyinde kelimelere uygun zihinsel tasarımlar oluşturur.

>>> Günlük hayatınızda, çocuğunuz ile neler yapabileceğiniz hakkında pratik bilgiler!

Bebeğinizi sık sık kucağınıza alın ve her dokunuşu keyife dönüştürün.

Bebeğinizin bir şeyleri **ellemesine, tutmasına** ve bırakmasına izin verin! Isırması için eline bir şey verin! Bırakın mümkün olduğunca çok şeyi **kendisi deneyerek öğrensin!**

Biraz daha büyüdüğünde, mümkün olduğunca **çok şeyi denemesine** izin verin. Evde, oyun parklarında veya bahçede emeklesin, yürüsün, kum ve su ile oynasın, çağırsın ve şarkı söylesin, size yemek yaparken yardım etsin, sofrayı kursun, bahçede toprağı bellesin, çiçek diksin. Bu şekilde çocuğunuz daha erken **bağımsız** olur ve ileride **okul hayatı kolaylaşır**.

7

Biliyor muydunuz? ...

Hareket etmesi, oyun oynaması, sağlıklı beslenmesi ve çürüksüz dişlerinin olması ile çocuğun konuşma yeteneğini geliştirmesi arasında bağlantı olduğunu biliyor muydunuz?

... BEBEKLİK &
KÜÇÜK
ÇOCUKLUK
DÖNEMİNDE

Sizin düşündüğünüzden daha
fazlasını yapabiliyorum!

Uzmanlar bu konuda ne diyor? >>>

- Oyun ve hareket konusunda çocukların tecrübeye ihtiyaçları vardır. Dili geliştirmek demek, ona bol hareket imkanı sağlamak demektir. Bırakın atlasın, zıplasın, yürüsün, koşsun, dans etsin vs. Dil ve hareket etmek ayrılmaz bir bütündür.
- Çocuğun oynarken yaptığı hareketler sayesinde özellikle parmakları gelişir, el becerisi artar, aynı şekilde ağız ve dil hareketleri de daha düzgün olmaya başlar.
- Çocuğun düzgün konuşabilmesi için diş yapısının düzgün olması gerekir. İyi anlaşılır telaffuz, iyi dil bilgisinin bir parçasıdır.

İpuçları

>>> Günlük hayatınızda, çocuğunuz ile neler yapabileceğiniz hakkında pratik bilgiler!

Bırakın çocuğunuz alçak duvarların üzerinde yürüsün, yemeğini elleri ile yesin, suyunu kâğıt ile içsin, pamuk üflesin vs. Sık sık **oyun parklarına** gidin, **tabiatda** dolaşın. **Onunla el işi yapın**, makas kullanmasına izin verin. Siz yanında iken korkmayın bir şey olmaz. Bu şekilde hareketlerini kontrol etmeyi öğrenir ve hayal gücü gelişir.

Çocuğunuz **şekerli içecekler içmemelidir**, onu buna hiç alıştırmayın bile!

Diş yapısına dikkat edin. Çocuğunuzun sadece iki yaşına kadar emzik kullanmasına izin verin.

Sağlıklı beslenmesi ve dişlerinin arasında “ısırabileceği” bir şeylerin olması çok önemlidir.

Biliyor muydunuz? ...

Hergün birlikte oynamanın ve konuşmanın dil gelişiminde önemli ilerleme sağladığını biliyor muydunuz?

Benimle oynar mısın?

Uzmanlar bu konuda ne diyor? >>>

- Çocuğunuzla ne kadar çok ilgilenir, konuşur ve oynarsanız, onun beynini de o kadar geliştirirsiniz. Bu gelişim, çocuğunuzun dil gelişimini ve ilerleyen yaşlarda okuldaki öğrenme becerisini belirler.
- Bir veya birden çok dili düzenli olarak dinlemek ve konuşmak, çocuğun o dilin kurallarını keşfetmesine yardımcı olur. Çocuk başkaları ile doğru iletişim kurabilmek için kelimeleri ve o dillerin dilbilgisini (gramerini) çözer ve öğrenir. Her dilin çok "besine" ihtiyacı vardır yani mümkün olduğunca çocuk çok konuşmalı ve duymalıdır.

İpuçları

>>> Günlük hayatınızda, çocuğunuz ile neler yapabileceğiniz hakkında pratik bilgiler!

Çocuğunuz ile oynarken ve **konusurken** onun **göz hizasına** inin. Hergün en az 15 dakika çocuğunuzla **birebir ve ona hitab ederek** konuşun!

Onunla **günlük işlerini** yaparken dahi konuşun. Mesela, ayakkabısını veya ceketini çıkartırken, terliklerini giyerken, çayını verirken, yatmaya giderken vs. Sadece emirler vermek veya yapması gerekenleri söylemek yeterli değildir!

Zengin bir dil kullanın, böylelikle çocuğunuzun **kelime hazinesi genişleyecektir**. (Bunu mesela aynı anlamı taşıyan farklı kelimeler kullanarak yapabilirsiniz. Örneğin iyi, güzel, hoş gibi.)

Şarkılar ve tekerlemeler, her yaşta çocuğun kelime hazinesini geliştirebileceği **müthiş bir kaynaktır**. Kendi çocukluğunuzdaki tekerleme ve şarkıları hatırlayamıyorsanız, **kendi anne-babanıza veya ailenin diğer yaşlı üyelerine** sorun. Olmazsa kitaplardan araştırın, okuyun. Ya da kendi şarkı ve tekerlemelerinizi **icad** edin.

Biliyor muydunuz? ...

Çocuğu sürekli düzeltmemek ve söyleneni tekrarlamaya zorlamamak gerektiğini biliyor muydunuz?

Sadece konuşmama izin ver!

Uzmanlar bu konuda ne diyor? >>>

- Düzeltmek çocuğun konuşma hevesini kırar. En etkili teknik ise „doğru şekilde tekrarlamak“ tır.
- Çocuklar her zaman becerilerini göstermezler. Çoğunlukla bir çok şeyi anlarlar ama daha az konuşurlar. Çocuklar tohum gibidir büyümek için zamana ihtiyaçları vardır.
- İki dille büyüyen çocuklarda, bir dil daha iyi diğer dilse daha zayıf olabilir. Ancak bu durum zaman içinde, o an yaşamındaki en önemli konuya ve yaşadıklarını bağdaştırdığı dile bağlantılı olarak değişebilir. Mesela ana dili Almanca olmayan çocuklarda, ana okuluna başlayıp arkadaşlar edindiklerinde ve bu arkadaşlar onlar için önem kazanmaya başladığında ana dil biraz arka plana geçebilir.

İpuçları

>>> Günlük hayatınızda, çocuğunuz ile neler yapabileceğiniz hakkında pratik bilgiler!

Çocuğunuz bir şeyi yanlış telaffuz ettiğinde, ona „laf arasında“ o kelimeyi veya cümleyi **doğru şekliyle tekrarlayın**. Doğrusunu tekrarlamaya zorlamayın.

Yeni bir kelimeyi hemen kullanmadığında **sakin olun**.

Sabırlı olun! Çocuk size başka dilde cevap verse bile siz onunla kendi dilinizde konuşun. İki dille büyüyen çocuklar dillerden birini uzun bir süre aktif olarak kullanmak istemeyebilirler.

Eğer çocuğunuz böyle bir dönem geçiriyor ise sakın baskı uygulamayın. Çocuğunuza her **iki dili de aktif olarak kullanabileceği** imkanlar yaratın. Böylece doğru olanı yapmış olursunuz.

... BEBEKLİK &
KÜÇÜK
ÇOCUKLUK
DÖNEMİNDE

Biliyor muydunuz? ...

Ona kitap okumanın ve okuduklarınız hakkında konuşmanın dil gelişiminin en önemli şekli olduğunu ve çocuğunuzu okula çok iyi hazırladığını biliyor muydunuz?

10.

Bana bugün hikayenin
devamını okur musun?

Uzmanlar bu konuda ne diyor? >>>

- Bilimsel araştırmalara göre, çocuklara erken yaştan itibaren kitap okumak, onların dil gelişimlerini olumlu yönde etkiler.
- Okumak ve anlatmak, çocuğun kelime hazinesinin genişlemesini sağlar.
Bu çocuğun kendi okuma ve yazmasına iyi bir temel oluşturur. Çünkü konuşma dili ile yazı dili birbirinden farklıdır. Ona kitap okuduğunuzda çocuk yazı dilini de öğrenir.
- Masal dinleyen ve bunları tekrar anlatabilen çocuklar, ileride okulda ona faydalı olacak bir sürü şey öğrenir. Mesela, dinlemeyi bilir, derse konsantre olabilir, olayları hatırlar, yeni kelimeleri, yeni cümle kurulumlarını ve daha bir sürü şeyi öğrenebilir.

İpuçları

>>> Günlük hayatınızda, çocuğunuz ile neler yapabileceğiniz hakkında pratik bilgiler!

Çocuğunuza evde onunla konuştuğunuz dil veya dillerdeki resimli çocuk ve hikaye kitaplarından her gün bir şeyler **okuyun**.

Viyana'nın birçok belediye veya şehir **kütüphanelerinden** farklı dillerdeki resimli çocuk ve hikaye kitaplarını kiralayabilirsiniz. Yaşadığınız yerin kütüphanesine, sizin ana dilinizde kitaplarının olup olmadığını sorun.

Çocuklar merasimleri severler! Sizin çocuğunuzda sever. Yatarken okunan bir hikaye merasime dönüşebilir. Çocuklar aynı hikayeyi tekrar tekrar dinlemeyi severler, kendileri tamamını öğrenip anlatmaya başlayana dek. Örneğin, onu motive edecek sorular sorarak onun hikayeyi öğrenip **anlatmasına** destek olun.

Almanca henüz çok iyi olmayabilir, buna rağmen çocuğunuza Almanca resimli çocuk kitaplarından, bir şeyler **okuyabilirsiniz**.

Büyükanne-büyükbaba ve diğer güvendiğiniz insanlar çok **iyi birer dinleyici ve hikaye anlatıcısıdır**lar.

11

... BEBEKLİK &
KÜÇÜK
ÇOCUKLUK
DÖNEMİNDE

Biliyor muydunuz? ...

Çocukların oyun oynarken ve birlikte aktivite yaparken öğrendiklerini ve televizyon veya bilgisayarın bir şey öğretmediğini biliyor muydunuz?

Televizyon? Hayır teşekkür ederim, babamın ve annemin benimle oynaması çok daha güzel ...!

Uzmanlar bu konuda ne diyor? >>>

- Çocukların bir dili öğrenmek için sadece dilin seslerini duymaları yeterli değildir, aksine söylenenlerin anlamını da bilmeleri ve gördüklerini kavramaları gerekir.
- Çocuk, ancak başka insanlar ile olan ilişkisi sayesinde konuşmayı öğrenir anne ve babası ile, kardeşleri ile, diğer aile büyükleri ile ve daha sonra arkadaşları ile.
- Anne-babası ile izleyebileceği çocuk filmleri tavsiye edilir. Saatlerce televizyon ve bilgisayar zararlıdır. Bu süre içinde çocuklar az şey öğrenirler.

İpuçları

>>> Günlük hayatınızda, çocuğunuz ile neler yapabileceğiniz hakkında pratik bilgiler!

Çocuğunuzun, **günlük yaşantıya katılmasına** müsade edin. Yeni kelimeleri ellerini kullanarak öğrenmesine imkan verin. Yemek pişirirken ve hamur işi yaparken size **yardım etsin**, su ile oynasın, kum, taş veya oyun hamuru **çocuğunuzun gelişimini desteklemek** için televizyondan daha yararlıdır.

Çocuğunuz televizyon izliyor ise, siz bir film seçin ve çocuğunuzla izledikleriniz hakkında konuşun. Böylelikle çocuk daha iyi anlar ve **yeni kelimeler** öğrenir.

Kütüphanelerden çok sayıda **faydalı oyun kiralayabilirsiniz**. Bununla çocuğunuza **uygun fiyata** hem **değişiklik** yaparsınız hem de ona ilham verirsiniz.

Biliyor muydunuz? ...

Çocukların erken yaşlarda Almanca dilinde arkadaşları olduğunda veya kreş ya da anaokuluna gittiklerinde çok iyi Almanca öğrenebileceklerini biliyor muydunuz?

12.

Ben başka çocuklarla
da bir arada olmak istiyorum!

Uzmanlar bu konuda ne diyor? >>>

- İyi Almanca bilgisi , çocuğunuzun Avusturya'da yaşamı, okulunun iyi gitmesi ve ileride iş dünyasında iyi şanslara sahip olabilmesi için önemlidir.
- Çocuğunuzun Almanca'yı iyi öğrenebilmesi için çok farklı seçeneklere ihtiyacı vardır. Bu dili duyması ve konuşması, hatta çok iyi motive edilmesi gibi. İyi Almanca konuşabilen arkadaşlar, bu durumda çok iyi motivasyon kaynaklarıdır.
- İncelemelere göre, çocuğun üç yaşından itibaren kreşe veya ana okuluna gitmesi, çocuğa okula başlayana kadar Almancasını güçlendirme ve okulun taleplerine hazırlanması için gerekli zamanı verir.
- Bu fırsat kullanılırsa aile de konuştuğunuz dil Almanca olmasa bile, çocuğunuz bu dili çok iyi öğrenir.

>>> Günlük hayatınızda, çocuğunuz ile neler yapabileceğiniz hakkında pratik bilgiler!

Çocuğunuz **arkadaşlarına** gitmek ya da onları eve davet etmek istiyor ise, ona destek olun. Çocuklar onlar için günlük yaşamda önemli olan **dili genelde çok çabuk öğrenirler**.

Çocuğunuzu iki buçuk - üç yaş dönemi içersinde bir kreş veya anaokuluna yazdırın. Bu yaştaki çocuklar çoğunlukla **gerekli olgunluğa erişmiş olurlar** ve diğer çocuklar ile oyunlar oynayıp eğlenmekten, yeni arkadaşlar edinmekten mutlu olurlar. Ayrıca işiniz gereği ihtiyacınız varsa veya çocuğunuzun eğitimi açısından faydalı olacağını düşünüyorsanız çocuğunuz, **daha erken yaşta da bir çocuk bakım kuruluşuna gönderebilirsiniz**.

Çocuğunuz ile evde Almanca dışında başka bir dil konuşuyorsanız, onu **oyunlarla**, kreş veya anaokulunda yeni tanışacağı dil olan Almanca'ya hazırlayabilirsiniz. Onunla bu konuyu konuşun, **merakını** uyandırın, ona bir kaç basit ama yeni çevresinde ihtiyaç duyacağı, kullanabileceği kavramları öğretin.

Ona **bir kaç dili konuşabilmesinin ne kadar muhteşem** bir şey olduğunu anlatın.

13.

Alışma zaman gerektirir!

- Çocuğunuzun yuvaya başlaması ile birlikte çocuğunuzun yaşamında **yeni bir dönem** başlamaktadır. Bu dönem aileden yabancı bir dünyaya atılan adımdır ve çocuğunuzun buna alışması gerekmektedir.
- Veli olarak bu alışma dönemi için **yeteri kadar zaman** ayırınız. Eğer çalışıyorsanız, ilk haftalarda iş saatlerinizi ve yuva saatlerini iyi planlamanızı öneriyoruz. Bu alışma dönemi için çocuğunuzun güvendiği bir kişiye (dede, nine gibi) yardımcı olmasını rica edebilirsiniz.
- Genellikle pek çok çocuk aynı anda yuvaya başladığı için, alışma dönemi **bireysel olarak düzenlenmiş olan saatlerde** olmaktadır.
- Her çocuğun kendisine ait **kişisel ihtiyaçları, alışkanlıkları, ilişkileri, duyguları** vardır. Bu nedenle çocuğunuzun alışma döneminde yuvada kalma süresi, her gün siz ve sorumlu eğitimci tarafından bireysel olarak kararlaştırılacaktır.

Alışma döneminin önemli aşamaları:

1. İlk günlerde çocuğunuza siz eşlik edeceksiniz ve gurup yaşamına birlikte katılacaksınız. Bu aşamada çocuğunuzun her gün, sabahleyin aynı saatte yuvaya gelmesi önemlidir. Böylece çocuğunuz her sabah aynı durumla karşılaşacaktır. Bu da ona güven verecek ve onda alışkanlık yaratacaktır.
2. Çocuğunuz yavaş yavaş kişileri, mekanları, malzemeleri, oyun olanaklarını ve günün akışını öğrenecektir.
3. Çocuğunuzun tahammül edeceği ilk anda, sorumlu olan eğitimci, çocuğunuz ve sizin aranızda yapılan bir konuşmayla ilk kısa ayrılığı gerçekleştirilecektir. Lütfen kesin ve kısa bir şekilde vedalaşınız ve guruptan ayrılınız. Fakat yakınlarda olunuz, örneğin ayakta bekleyebilirsiniz.
4. Eğer eğitimci çocuğunuzun oyun yoluyla meşgul edebiliyorsa bundan sonraki günlerde, çocuğunuzdan daha uzun süreyle ayrılabilirsiniz. Fakat bu günlerde de yuvanın yakınlarında olmalısınız ya da en azından size telefon edilmesi durumunda hemen yuvada olabilmelisiniz.
5. Eğer çocuğunuz ayrılmaya tahammül edebiliyorsa, yuvada geçirdiği süre öğlen yemeğinden sonraya uzatılabilir. Sizinle yapacağımız görüşmelere bağlı olarak örneğin uyuma zamanı gibi konular çocuğunuzun gereksinimlerine göre düzenlenebilir.
6. Çocuğunuzun eğitime alışması ve güven kazanmasıyla birlikte alışma dönemi sonra erer. Çocuğunuzun ağlaması, sizin de yuvada kalmanızı istediğinin göstergesidir. Fakat en önemli olanı çocuğunuzun eğitimci tarafından kolayca sakinleştirilebilmesidir.
7. Alışma döneminin ardından bir veli görüşmesi yapılır. Bu görüşmenin amacı alışma dönemi üzerine velilerle fikir alışverişinde bulunmaktır.

Uzmanların görüşleri >>>

- Güven duygusunun kurulabilmesi için yuvadaki alışma döneminin başlangıcında önemli olan, çocuğun sizin yanınızda mı yoksa gurubu mu keşfedeceğine kendi kendisine karar verebilmesidir. Çocuğunuza sizin yanınızdan ayrılıp diğer çocuklarla oynaması konusunda baskı yapmayınız. Kimi zaman çocuklar kendilerini güvende hissedebilecekleri bir liman oluşturana kadar velilerinin yanlarında olmasını isterler. Böylelikle zorda kaldıklarında geriye çekilebilirler.
- Çocuğunuzdan her ayrılışınız kısa ve belirgin olmalıdır. Böylelikle sizin ve çocuğunuz arasındaki güven duygusu zedelenmez. Ayrı kalmanın üzüntüsünü uzatmamak için, çocuğunuza sadece bir kez „ hoşcaka! “ demeniz ve ayrılmanız gereklidir.
- Alışma döneminde çocuğunuzun işini kolaylaştıracak şeylerden birisi de çocuğunuzun tanıdığı bildiği bir eşyayı yanında getirmesidir. Bu eşya örneğin: pelüş hayvan, emzik ya da herhangi bir oyuncak olabilir.
- Eğer çocuğunuz özellikle sizden ayrılma konusunda zorluk yaşıyorsa, belki eşinizin çocuğu yuvaya getirmesi ve alışma dönemine eşlik etmesi daha anlamlı olabilir. Kimi zaman annesi tarafından eşlik edilen bir çocuk alışma dönemini belki daha zor atlatabilir (ya da babası tarafından getirilen).
- Çocuklar velilerinin tedirginliklerini hemen hissederek. Veliler bu güvensizliklerini çocuklarına da aktarırlar. Bu güvensizlik duygusu ile ilgili sorularınızı bize yönlendirin. Sabahları bize özel durumları, uykusuz geçen bir geceyi ya da hafta sonunda atlatılan bir hastalığın haberini verin.

Beni en iyi velilerim tanır ...

- Yuva açısından, çocuğu en iyi tanıyan kişiler olduğu için veliler, **en önemli partnerdir**. Çocuğunuzun neyi severek yediğini, nasıl sakinleştittiğini, neyle severek oynadığını en iyi siz bilebilirsiniz.
- Çocuk yuvası sizinle **birlikte çalışmak istemektedir**. Birlikte çalışabilmenin farklı şekilleri mevcuttur: çocukların getirildiğı ya da alındığı zamanlarda yapılan konuşmalar; belirlenmiş gün ve saatlerde yapılan veli görüşmeleri; veli toplantıları, veli kafeteryaları ve benzeri etkinlikler.
- **Sizden gelen bilgiler uzmanlarımızın çocuklarınızın isteklerini anlamalarına yardımcı olmaktadır**. Elbette ki hangi bilgileri bize vermek istediğiniz konusunda ve bizimle neyi konuşmak istediğiniz konusunda siz karar vereceksiniz. Elbette bize vereceğiniz **bilgiler aramızda kalacaktır**.
- Uzmanlarımızla çocuğunuzun çocuk yuvasına gelmesi bağlamında güven konusu üzerine ve sorunlar üzerine ya da **ailenizdeki hayat koşulları** üzerine konuşabilirsiniz.
- Yuvada diğer velilerle de tanışacaksınız. **Etkinliklere katılabilir** ve uzmanlarımızla iletişim kurup onlara danışabilirsiniz.
- Yuvalar gerekli olan durumlarda **tercüman** bulmak konusunda çaba göstermektedirler. Dil engellerini aşarak sizlerle **başarılı bir iletişim kurabilmek** amaçlarımız arasındadır.

Veliler ve yuvalardaki uzmanlar çocukların kendilerini iyi hissetmesi için ortak bir görevi üstlenmişlerdir. Veliler ve uzmanlar birlikte bir eğitim ekibi oluştururlar. Birlikte çalışmanın kuralları bakım anlaşması (Betreuungsvereinbarung) ile düzenlenmiştir. Bakım anlaşması Wiener Kinderfreunde ile yapacağınız bir kontrattır. Çocuk yuvasının yöneticisi bu konuda sizi detaylı olarak bilgilendirebilir .

Oynamama izin ver, öğrenmeme izin ver...

- Çocuklar **kaşıftirler**. **Meraklarını** farklı şekillerde giderirler. Hareket ederler, zıplarlar, oynarlar, şarkılar söylerler, araştırırlar, kıyafet değiştirirler, gürültü yaparlar, kavgı ederler, dokunurlar. Tüm bunları çevrelerine katılabilmek için yaparlar.
- Bunlar **kendi kendine öğrenmenin** yollarıdır. Bunlar çocuk olmanın çok yönlülüğünün birer yansıması olan, küçük eğitsel öykülerdir: hareket, beden, sağık, dil/iletişim, toplumsal ve duygusal zeka, müzik, matematik, çevre, medya.
- **Çocuk yuvasının eğitim taslağı** bunlara göre ayarlanmıştır ve böylelikle çocuğun bir bütün olarak gelişimini destekler.

Bu konuda uzmanlar ne diyorlar >>>

- Eğitim insanı bir bütün olarak kavrar ve en iyi ihtimalle de insanda var olan temel yetilerin geliştirilmesini anlar. Her çocuk toplumsal yaşama katılabilmek için bunları adım adım öğrenir.
- Çocuk yuvasının görevi çocukların sorumluluk sahibi ve topluma uygun bireyler olmasına eşlik etmektir.
- Yuva, çocukların dış dünyaya dair meraklarını destekler ve uygun mekanlardaki oyuncaklarla kendi kendilerine denemelerini sağlar.
- Eğitimcilerimiz çocuğunuzun özellikle nelerle ilgilendiğini tespit edip buna uygun etkinlikler hazırlamaya çaba gösterirler. Bununla birlikte çocuğunuz diğer çocuklarla oynama imkanına sahiptir. Diğer çocuklarla birlikte oynarken onlarla ve onlardan öğrenecektir.

Çocuğunuzun yuvaya gitmesinin çocuğunuzun gelişimi üzerindeki olumlu etkilerine örnekler

- ▷ kendi kendisine yeterli olacaktır
- ▷ dil gelişimi için çok yönlü konuşma ortamı bulacaktır
- ▷ düzenli bir gün akışını ve kuralları öğrenecektir
- ▷ yaşlılarıyla ilişkiye girerek sosyal davranışlarında bilinçli ve kendiliğinden ilerleme olacaktır
- ▷ çocuk yuvasına uzun süre giden çocukların okula alışma döneminde daha az sorun çıkar. Çünkü çok yönlü eğitim görevinin bir parçası da “okula hazırlıktır”.
- ▷ bunun yanı sıra veliler de çocuklarının yuvadaki bakımı sayesinde tekrar iş hayatına katılma imkanı elde ederler.

Sizlere başka önemli tavsiyelerimiz ...

- Kendisine yatırım yapmadığımız dil kaybolur gider. Bizim bir dili unutmamamız için, konuşmamız ve özen göstermemiz gerekir.
- Çocuğunuz, anaokuluna ve daha sonra okula başladıktan sonra, Almanca onun için çok önemli bir dil haline gelecektir. Bunun için çocuğun sizin yardımınıza ve desteğinize ihtiyacı vardır.
Ama çocuğunuzun birlikte büyüdüğü, sizin evde kullandığınız ana veya aile dilinize de özen göstermeyi unutmayın.
- Okuldaki anadil dersleri, ilk öğrenilen dili ilerletmek için çok iyi bir fırsattır.
Bilgi edinin ve çocuğunuzu bu derslere kaydettirin.
- Kendiniz de, gazete veya kitap okuyun ve çocuğunuz ile yeni konular hakkında konuşun! Böylece siz de, çocuğunuzda dilinizi geliştireceksiniz.
- Çocuğunuz, Almanca ve diğer dillerde okumaya motive edin.
- Viyana'da yaşayan göçmenlerin ana dilleri olan Türkçe, Boşnakça, Hırvatça, Sırpça, ve daha bir çok dil, gelişen ekonomide gün geçtikçe önem kazanıyor. Almanca ve İngilizce' nin yanı sıra bu dillerden birini iyi bilmek, çocuğunuza mesleki avantajlar sağlayacaktır.
- Dil bir hazinedir. Her dil bir hazinedir. Özen gösterilir ve geliştirilir ise değeri artar. Günümüzde bir dili iyi bilmek, insanın toplumda ve meslek yaşamındaki konumunu belirler.

Atalarımız ne demiş: Bir lisan, bir insandır!

Wiener Kinderfreunde ve çevresindeki velilere destek, danışmanlık hizmeti veren kurumlar

> Veliler için seminerler >>> T: 01/401 25-54, familienakademie@wien.kinderfreunde.at

Aile ve Gençlik Bakanlığıyla dayanışma içersinde sunduğumuz Veliler eğitim programının çerçevesinde , velilerin kendilerine olan güvenlerini artırmayı hedefliyoruz. Aile için önemli olan değerlerin tanımlanmasında, velilerin çocuklara sınırları göstermek ve onları dinlemek konusundaki yetilerini geliştirmelerine yardımcı oluyoruz.

> Çok kültürlü Veli-Çocuk-Kafeteryaları >>> T: 01/401 25-54, familienakademie@wien.kinderfreunde.at

Bu kafeteryalar,16. bölgede Neulerchenfelderstrasse'de ve 2. bölgedeki Nachbarschaftszentrum „friends“ de bilgi ve deneyim alışverişi amacıyla uygun bir ortamda uzman kişiler tarafından düzenlenmektedir.

> Eğitim Danışmanlığı >>> T: 01/401 25-33, beratung@wien.kinderfreunde.at

Hareketli Eğitim Uzmanlığı Ekibimiz, bizim çocuk yuvalarımızda çocukları olan veliler tarafından ve bizim yuvalarımızda çalışan personal tarafından sorunların çözümünde yardımcı olmak amacıyla haberdar edilebilirler. Hareketli Eğitim Uzmanlarımız ailedeki kriz durumlarında, eğitim sorunları konusunda, çocuğun özel desteğe ihtiyacı olduğu durumlarda, aile içi şiddet durumlarında yardımcı olurlar. Bu hizmetimiz „bizim“ ailelerimiz için ücrete tabi değildir.

> Aile Danışmanlığı >>> T: 01/401 25-33, beratung@wien.kinderfreunde.at

Viyana'da dört yerde Aile Danışmanlığı Ekiplerimiz (Hukukçular, Psikologlar, Sosyal Hizmetler Uzmanları vb.) sorunlu durumlarda yardım ve öneri hizmeti sunmaktadırlar. Eğitim Danışmanlığından farkı, Aile Danışmanlığı hizmeti Viyana'daki tüm aileler içindir. Eğitim Danışmanlığı sadece bizim yuvalarımızdaki çocuklar ve ailelere hitap etmektedir.

Dil bir hazinedir

– **her dil**, her değer, ne kadar geliştirilirse ve ne kadar bakımlı olursa, o kadar artar. Günüümüzde bir insanın dillere hakimiyeti onun toplumdaki ve iř hayatındaki yerini belirler.

*Eđitimli ekibimiz size severek
tavsiyeler ve destek verir.*